

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szeredán 5. Decemb. 1787.

Ellenséges mozgások

Az a' font, melyben a' környülállások az Európai
következendő hadat vagy békefséget mérféklik,
ollyan egyenlő állapotban vagyon a' mi Udvarunk' és a'
Török Udvarra nézve, hogy tsak leg-kissebb nehé-
ség járullyon annak edgyik vagy másik feléhez, már
akkor vége az egész egyenlőségnek. Melly könnyen
és majd el-kerülhetetlenül állyon pedig ezen dológ,
akár ki meg-itélheti, ha meg-góndólyá azt, hogy a'
mi békefségünk a' Törökkel, a' mint némellyek itelik
egészfzen attól függesztetett-fel ha a' F. Tsáfzár a'
maga Frigyes Tsáfzárnéjának leg-kissebb segitséget

fem ád : de ezt nem tselekedheti , 's a' mint már meg-mondotta nem-is tselekeszi : sőt ha meggondollya az ember azt a' fok katonát , mely a' Ts. és K. Birodalomnak Török-ország felől való széléit el-borította , azt mondhattya , hogy tsak az elég segítség a' Török ellen ; mert hány ezereknek kell lenni azoknak a' Török Sergeknek-is , mellyeknek hasonlóképpen a' Török széleken hasonló nagy számmal kelletik ezeknek a' mijeinknek által ellenekben el-mozdulhatatlanúl vigyázaton állani ? mind ezek már el-vonattak attól , hogy a' Tsászárnénak Tábóri-ellen vitethessenek , mellyek a' leg-ujjabb hírek szerént-is noha nem közönséges ütközeteket , de elég véres tsatákat tésznek. A' Közönséges hírek ugyan azok , hogy valamint a' felöllünk való Török szélekenn kivált Oláh-ország felől a' leg-szélső vigyázók most nem állanak künn , ugy a' miéink-is , parantsólatót vetenek , hogy a' nevezett Strásákat edgy orányi járó földel bellyebb rendellyék részünkről-is ; még pedig ez az utánn történt , minek-utánna már azt a' Törökök a' magók részéről tselekedték ; kétstség kívül azért adta a' mi F. Tsászáruink ezen ujj parantsolatót , hogy a' mint mindenekben a' békéségnek minkálódásán igyekezik , ugy ebben a' dológban-is a' Törökökhöz a' maga részéről ellenségesebb indulatát mutatni nem akar , mint azok hozzánk : de azonba tsak a' Belgrád körül-való Kórdont 14 Gyalog 8 Lóvas Régimentek formállják , az hová innét Bétsből tsak közelebbről-is 3 Ostrommal rakott hajók indulának-meg. Itt tsak edgy intés kívántatik az ostromlásra 's leg-ottan munkába vétetődhetik a leg ellenségesebb munka. Igy vagy on a' dológ a' Tót-ország felől való széleken-is , Ráttsánál , és más minden széleken , az hól a' már esméretes dühöség a' Törököknek valami

ki-ütést tehetne. A' Gallitziai Kórdonnak az Hírek szerént Tavaszig 50-ezerre kell szaporodni: melly rész-szerént a' Tsászári 30-ezerből, rész-szerént pedig az ő Frigyes Tsászárnéjának azon 20-ezeréből fog ki-telni, mellynek edgy része már ezen Ország szélére bé-is lépett. Ugy láttzik mintha a' Kórónás Fejeket edgyedül az a' kételenség elegyittené a' következő hadakozásba, melly kételenségből maga a' Török Tsászár a' Nagy Vezér és a' Divánnak legfőbb személlyei az el-kezdettt véres hadat folytatják: a' mint edgy Kónstánstántzinápóllyi újj hir erősit hogy mind ezenn Főszeméllyeknek fejek veszedelembe forogna, ha a' Nép leg-kisebb indulattyókat észre venné a' Tsászárnéval való békefésre, mellyből addig leg-kisebbet tudni nem akar, mig Kriméát vissza nem veszi. — Edgy tudósítás szerént, még máig-is mind gyűlnek *Khótzim* alá az Ásiai Török vitézek: közelebről *Nátóliaiak* (Kis-Ásiából) érkeztek-meg nagy számmal, kiknek láb-beliek nagyobbára, edgy krajtzárjába sem került a' Divánnak, félig meztelenek, nyomórúk, de a' mellett zabólatlanók, körmösök. A' Vár körül való falúdba lakó Török aszszonyók és gyermekek mind bé-szállittatták a' Városba, hogy azoknak házaikhoz érkező Ásiai Lóvasók szállhassanak, kikkel edgyütt amazók békefésbe nem maradhatnak. A' Bafa nem engedi ezeknek a' Gyalogjaikat a' Várba bé-szállani, hanem a' Vár mellé készítettett ezer föld-kallyibákat számokra téli kvártélynak. — Említették volt a' napokban némely Ullyság-írók, hogy a' G, Romántzöv igazgatása alatt lévő Tábórnaknak edgy részétől a' Lengyel-országgi Kórdón olyan főrmálóg vonatott volna, hogy bizonyos szélen való Lengyel Sergek a' Muszka katonák és Törökök közzé estenek: de már ezen dológ

G. Romántzov és Lengyel G. Grof Potócki között el-igazítottott, és már a' Lengyel Sergek magokat hátrább vonván a' Mórdóvai Török és Lengyel-or-szági Múszka Sergek között semmi akadály nints. Azon Fő Afzszonyságokón kívül, kikről irtúk volt hogy Konstantzinápolyba vitettek Mórdúvából, ismét parantsólatot vett a' Basa, hogy az hátra lévő több Boér (ez annyi Mórdúvában, mint nemes) Afzszonyókat-is óda küldje, kik a' békeféségnek ide-éig ott fognak kezefségül maradni. — A' Káminieki Generál *Vied*, a' töllünk mászfzor említettett kérdése, h. t. mit tsinállyon a' 300 fógjaival, azt a' feleletet vette Varfóvból, a' mint mondják, hogy mind edgyütt aggattassa-fel őket. Ezek könyörgöt-tenek az említett Generálnak hogy engedje őket úgy meg halni mint igaz Törököket, melly ebből allott hogy edgyik a' másikat aggathassák-fel: ez meg-en-gedtetvén tsudálva szemléltetett némellyektől, mil-lyen szivesen akasztotta-fel edgyik attyafi a' másikat. — Kinburnak a' Törököktől való el-vétele nem igaz.

Béts. Nov. 28-dikán u. m. azon gyászos elz-tendöt meg-előző napon, mellyen a' mi F. édes Anyánk és Királynék MÁRIA THERÉSIA az ideig valóságot örökké - valósággal váltotta - fel, minden belső és külső Templomi harangok meg-huzatának, és dél-után 6 orakor az Udvari Tem-plomban a' Holtak vigilliája el-énekelteték; hól a' F. Monárkha, *Ferentz Fő Hertzeg, Mária Kristina Fő Hertzeg afzszony* és *H. Albers* az egész F. Ud-varral gyászban jelenének-meg; más nap hasanlókép-pen a' szokott halotti pompa meg-téteték. — A' F. Udvarhoz az ajtó előtt álló Lakadalmi pompára nagy vendégek váratatnak; de a' házasulandó fő hertzeg nek

nek édes Anyja a' *Toskánai* Hertzeg aszfzony edgy kifs ártatlan Hertzegi vendégnek minden órán eshető szerentsés meg-érkezésére várakozván, ezen Lakadalmi pompán meg-nem jelenhetik. — A' F. Monárkha a' nem régiben *Szepesi* Püspöknek nevezett *G. Brigido* Urat a' *Laybackhi* fő Püspöki székhelyhez-tetvén, ennek helyében *Szepesi* Püspökké lett a' *Nyitrai* Nagy Prépost *Grof Révay* Ur. —

Erdélyből. *Torda-vármegyében*, nevezetesen *Torda-körül* és a' mezőségen Sept. fogva a' *Marha nyavallya* igen el-hatalmazott vala; mely noha fok barmokat le-ejte lábáról, mindazáltal igen kevesen döglöttek-meg benne; tsendesedett ezen nyavallya de még nem szünt-meg. Noha *Erdélyben* az idén alkalmas jó buza termés vala, sőt némely helyen bővséges, még-is a' buzának az árra 3 a' tiztának 4 márjásra-is fel-ment vékája *Tordán*, *Kolosvárt* és *Désen*. A' *Maros* és *Küküllő* mellyéken bővséges szüret vólt; de *Kolosvárt* nem fokot ereztett a' *Hoja* és *Hendely*, sőt más helyeken-is. Nem régiben *Báró Bánffy György* Ur *Kolos-vármegyének* O. V. Ispánnýáva tétetvén, hivataljához hozzá fogott. *Torda-vármegyének* O. V. Ispánnýáva tétett *Grof ifjabb Bethlen László* Ur, minckutánna nem régiben *G. Teleki Domokos* Ur ő nagysága ezen Hivatalnak ajánlásától magát a' F. Udvar előtt mentegette vólna. Mind *Kolosvárra* mind *Tordára* 's más helyekre igen nagy számmal hordják a' Buzát, Zabot az élésházokba, *Kolosvárt* már a' *Fellegvárban*, *Bástyákban* és másutt nem férvén, kezdettek rakni a' *Piáristák Convictus* és *Seminárium* üres épületeibe, és ez más felé-is így vagyon az Országban. Az idén 7 újj K. *Elésházok* építették *Erdélyben* n. m. *Régenben*, *Tekében*, *Kolosvárt*, *Tordán*,

dán, Nagy Enyeden, Szászvárosón, és Szászorban, mellyekbe széna, Zab és Liszt gyűjtetnek, és mindeniknél nagy kenyér-sütő házak építettének. Minden orán erre várunk 2 rendben jövendő feles Katonákat, kiknek meg-érkezéseket feles ágyuk és más hadi-készületek meg-érkezése előz-meg; a' készületek e-végre minden felé az Ország-utján meg-vagynak téve és az utak nagy gondal igazgattatnak. —

— — — — —
 — — — — —
 — — — — —

— (innen a' betűk a' Rostában maradtak,) —

— — — — —
 — — — — —
 — — — — —

— — — — * A' mult hetekben a' Kolosvári Mészárosok meg-unván a' Marhákat nyuzni, edgymásnak nyuzásához fogtanak vala. A' 8 garafos boron öszve gyűlvén, edgy Szabó Mihály nevű Mészáros néhány Tárfaira meg-boszonkódván, ragad edgy kést, és ivó Tárfai közzül kinek karját kinek tzombját, kinek hasát kinek oldalát mind ki-hafagotja, ugy hogy a' házban a' Mészárosok vérben hevertek edgymáson, mig segittség érkezett. E' nagy Vitéz most fogságban tartatik, és bizonytalan mikor engednek kést a' kezébe; kivált ha meg-talál valamellyik halni a' febefettek közzül, kiknek életekhez tsak-ugyan nagy reménység vagyon. Ha Mihály tsak Szomos-vizet iszagatna, Késével tsak marha bendőt hafagatna, 's tsendefen halgatna. — A' Muszka Udvarhoz küldetett 2 Persiai Követek, kik Kherzonban fő Vezér Potemkin Urnál meg-jelenvén Pétervárába indultanak, nagy szeget ütettének a' Tö-

rök Udvar fejébe. — Ujjanan fú a' szele, hogy mind a' Bétsi, mind a' Berlini Udvarokhoz Török Követek jönének. — Azon Török Követ, kinek a' Sponyal Udvarhoz-való meg-érkezését már meg-irtuk vala, 16 nagy hajokból álló Hadi-ferget kért a' Királytól, hogy a' Közép-tengerre evezendő Muszka hajoknak ellent-áljon; a' honnan parantsolat-is ment a' Királytól, hogy a' Kadit kikötő helyében ezen 16 hajok minden órán készen légyenek. Ezt ezelőtt 5 esztendővel ki-gondolhatta volna!! Ez a' Pogány Követ 6 hónapokig marad Madritban, mely idő alatt a' Királynak költségén tartatik. Minden napra 120 Piástere vagyon, minden más költségein kívül, melly 6 hónapok alatt csak 87-ezer 120 forintokat téssen. — A' múlt héten érkezék meg Pétervárából a' F. Tsászári követ, kinek meg-érkezésével mingyárt edgy-néhány 100 hadi-szekerek mozdulának-meg. — A' múlt hónapnak 21-dikén 80 két két lovaktól, és 8 hat hat lovaktól vonatott ágyuk, 100 edgynéhány Táborig készületeket vivő szekerek érkezének-meg Erdélyben Tordára 690 Lovakkal. A' szekereken töltések gollyobifok és Kortatsok vagynak. Mely nagy kegyelmessége ez a' Monárkhának, hogy maga lovaival viteti az efféléket, és a' föld népét ezzel terheltetni nem engedí. Vagynak ezek között olyan szekerek-is, melyeken minden Kováts eszköz meg-lévén, a' hól meg-szállanak dolgozni szoktanak.

Edgy *Varsóvi* Octobernek 27-ken költ tudósítás szerént, a' nem sokára Következendő Ország gyűlésekor, nagy számu púntumók fognak a' Lengyel Rendek elejében tétetni. Azok között a' nevezetesebbeket mi-is ide tésszük, és annak idejében fog-

júk az E. Olvasokkal közleni, a' mellyek közzüllök az Országtól bé-vétetnek: „

1.) Minthogy a' Királynak hatalma és méltósága a' mostani igazgatás modja szerént igen szorós határokok közzé szorittatott; melly dológ a' szomszéd Hatalmafságoknál-is gyakran kedvetlenséget okozott: tehát a' meg-nevezett Ország gyűlésekor, más mod fog az Igazgatásban rendeltetni. 2.) Az ugy nevezett *Sénátus* v. Tanáts el-ószlik, mellynek helyyében fog edgy Udvari-Commissio fel-állittatni, és ennek Praefesse a' *Primás* léizen. 3.) A' Ministereknek és főbb Tiszteknek száma meg-kevesedik. 4.) Az Ország Fő Igazgató Tanátsát fojja tenni a' *Marschall* (ez a' leg első Minister v. Udvari Góndvifelő) edgy néhány Afsefforókkal. 5.) A' Tartómány Itélő-Székeinél való Régistrátorók (itt Régenfeknek hivatnak) minden harmad nap váltóznak. 6.) Minden Kastélyók és Erőfségek meg-ujjittattnak. 7.) Prokurátoroknak minden Nemre való nézés nélkül, alkalmas személlyek válósztatnak: nem fog meg-kivántatni, mint eddig, hogy azok csak Nemes emberek lehessenek. 8.) A' Királyi Városokón és Kastélyokon való Tisztartóságok más egyéb Királyi jövedelmekkel edgyütt, mellyeket eddig a' Tartómánynak Fejedelme, némely magános embereknek egészsz életekben által engedett a' haszón vételre, bé-vétetnek és a' Királynak maga hasznára fordittattnak. Igy 9-szer bé-vétetnek a' Klastromók és más Papságok' jöszágai-is, és a' Konventek számára bizonyos álló fizetés rendeltetik. 10.) A' Papságok el-ósztatnak, és meg határozatnak kinek mi fizetése legyen. 11.) A' szabad Isteni szolgálát mindeneknek meg-engedtetik. 12.) A' Sidok számára kimutattatik edgy valamelly bizonyos kereskedésnek ága és az haszontalanok az Orzágból ki-takarodnak. 13.) A' Városi szabadsággal élő mester emberektől a' szántó földek és más mezei jöszágok el-szedetnek. 14.) *Varsóba* *Petrikoba* 's több más helyyeken Magyar és Frantzia boróknak K. Tárházaik készittetnek. 15.) A' Nemeseknek örökségei eskütt hivatalos személlyek által ki-méretnek. 16.) Meg-tiltatik hogy az Ország Nagygyai házi Serget tarhassanak. 17.) Edgy ranghoz illő köntös vétetik-bé. 18.) A' Lakosok' jobbágysága el-töröltek, 's a' többi.